

Warszawa, 22 października 2024 r.

APEL O PODJĘCIE DZIAŁAŃ CELEM OGRANICZENIA SZAREJ STREFY W OBSZARZE GOSPODARKI ODPADAMI W POLSCE

Przedstawiciele organizacji zrzeszających legalnie działające podmioty branży gospodarki odpadami w pełni podzielają wyrażone przez Pana Ministra zaniepokojenie rozwojem tzw. „szarej strefy” w obszarze gospodarowania odpadami. Na wstępie podkreślić należy, że codziennie ponad 10 tysięcy kierowców śmieciarek odbiera 50 tys. ton odpadów komunalnych od mieszkańców naszego kraju. Ponad 13 mln ton odpadów komunalnych przetwarzanych jest rocznie w kilkuset instalacjach, skąd kierowane są do recyklingu, odzysku i składowania. Wszystkie powyższe elementy stanowią bezcenny dla gospodarki zasób finansowy, ale także kapitału ludzkiego, wiedzy i infrastruktury. Wszystkie wspomniane instalacje przeszły w ostatnich latach konieczne i kosztowne modernizacje, również w odpowiedzi na wymogi legislacyjne. Wymagania te spełniły legalnie działające podmioty w naszej branży, świadome odpowiedzialności za życie i zdrowie ludzi. Spełnienie wymogów i uzyskanie decyzji administracyjnych zajęły nam wiele lat.¹ W tym samym czasie wiele firm i osób unikało inwestycji, oferując niskie ceny i niepewne zagospodarowanie odpadów. Podobną sytuację obserwujemy w zakresie zagospodarowania odpadów przemysłowych. Skutkiem tej patologii są liczne nielegalne magazyny odpadów (tzw. bomby ekologiczne). Jest to możliwe, ponieważ **nie mamy wystarczających mocy przerobowych w instalacjach**, a budowa nowych wymaga zmian systemowych, pewności prawa i źródeł finansowania.

To dlatego zgadzamy się z diagnozą, iż w (obecnych uwarunkowaniach) nasza działalność jest potencjalnie jedną z tych najmocniej zagrożonych rozwojem szarej strefy. **W związku z tym od lat zabieramy głos w tej sprawie i prowadzimy proaktywne działania.**² Nasi przedstawiciele biorą czynny udział w opiniowaniu projektowanych przepisów dotyczących branży, a w ostatnim czasie uczestniczymy w dyskusji publicznej na temat zasadniczych

rozwiązań systemowych w postaci Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta i Systemu Kaucyjnego.

O ile cieszy nas, że państwo polskie dostrzega bardzo wyraźnie problem olbrzymiej **luki inwestycyjnej** ³ w obszarze rozbudowy/budowy instalacji przetwarzania odpadów, to pragniemy zarazem zaapelować o refleksję co do reperkusji dalszego przedłużania jej istnienia: **brak środków z ROP dla gmin oznacza dalsze trwanie luki inwestycyjnej**, a wprowadzenie systemu kaucyjnego bez ROP oznacza nawet pogorszenie się tej sytuacji. **Brak mocy instalacyjnych ma z kolei przełożenie na rozwój szarej strefy, gdyż istniejące instalacje nie są w stanie przerobić rosnącej ilości odpadów** m.in. ze względu na rosnące obostrzenia, w tym kary finansowe. W tej sytuacji podstawowym celem najpilniejszych działań powinno być uwolnienie samoistnych sił rynkowych stymulujących poprawę zbiórki i zagospodarowania odpadów poprzez zwiększenie chłonności legalnie działających instalacji przetwarzania. Większa dostępność instalacji zwiększy konkurencyjność, a to wpłynie na poprawę mechanizmu cen⁴.

Pragniemy podkreślić, że jako podmioty prowadzące legalną działalność o charakterze użyteczności publicznej z nadzieją odbieramy głos Pana Ministra jako przejaw troski, ale i jako szansę na merytoryczną dyskusję o charakterze systemowym, a nie fragmentarycznym. **Szansę na wyznaczenie planów, pierwszych kroków i długofalowych rozwiązań.** Niezmiennie gotowi jesteśmy wspierać takie i inne działania przeciwdziałające szarej strefie, także, dlatego że mamy świadomość, iż jest to znacznie lepsze dla wszystkich (w tym dla klientów końcowych) podejście niż nieoczekiwane i nagłe działania, zwiększanie reglamentacji i obciążeń prawnych, nadmierne kontrole, wydłużone i niepewne co do wyniku postępowania administracyjne, które wprost utrudniają i podnoszą koszt naszego działania i zwiększają rynek dla nieuczciwych graczy.

Apelujemy zatem o uwzględnienie powyższych tez w dalszych dyskusjach i pracach oraz **liczymy na możliwość spotkania, w dogodnej dla Pana**

Ministra formule i czasie, podczas którego moglibyśmy omówić kierunki działań. Jesteśmy pewni, że jeśli skutecznie wyeliminujemy przyczyny szarej strefy w odpadach, nie będziemy zmagać się z jej skutkami i rosnącą skalą. Mając to na uwadze, jeszcze raz dziękujemy za cenny głos Pana Ministra.

1) Postępowania administracyjne związane z procesami inwestycyjnymi i zmianami technologicznymi trwają w Polsce od 3 do 5 lat.

2) Wyrazem naszej aktywności w przeciwdziałaniu szarej strefie są in. podejmowane od dawna proaktywne kroki, takie jak nieustający dialog z samorządami i biznesem czy aktywność naszych ekspertów w wielu publikacjach i działaniach Izb i Stowarzyszeń.

3) Co wskazywane jest konsekwentnie w kolejnych Krajowych Planach Gospodarki Odpadami (choćby w aktualnie obowiązującym KPGO2028) jako jeden z kluczowych problemów do rozwiązania – zarówno w obszarze odpadów opakowaniowych, jak i komunalnych. Szczegółowe dane dotyczące tych potrzeb przytaczają też przedstawiciele Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

4) To jednak jest możliwe w stabilnym i pewnym otoczeniu prawnym, przewidywalnym i określonym na lata, z uwagi na długość i skomplikowanie procesów inwestycyjnych. Jesteśmy w czasie intensywnych zmian prawa w UE, a najbliższe 5 lat ma zmienić nasze podejście do gospodarki jako cyrkularnej, a mamy poważne i zdefiniowane potrzeby w gospodarce linearnej. Niepewność tę potęgują występujące i mające ogromny wpływ na gospodarkę problemy wojny, kryzysu energetycznego i klimatycznego. A to sytuacje zawsze wykorzystywane przez szarą strefę.

Sławomir Rudowicz – IZBA BRANŻY KOMUNALNEJ

Dariusz Matlak – POLSKA IZBA GOSPODARKI ODPADAMI

Tomasz Uciński – KRAJOWA IZBA GOSPODARKI ODPADAMI

Piotr Szewczyk – RADA RIPOK